

תאריך: _____

-מבלי לפגוע בזכויות-
-בדואר רשום-

לכבוד:

קפה טרי בע"מ, ח.פ.: 123456789

כתובת: רח' הסיגר 26, חיפה

טל': 8765432-03

מאת:

אלי בר כוכבא

כתובת: שדרות המקטרת 8 חיפה,

טלפון: 7654321-054

הנדון: מכתב התראה בנושא הפרת חוק למניעת העישון במקומות ציבוריים והחשיפה לעישון, התשמ"ג-1983

שלום רב,

1. בתאריך 8.11.07 בשעה 23:45 לערך הגעתי למסעדת "קפה טרי" על מנת לסעוד. למסעדה מקומות ישיבה פנימיים בלבד - כלומר מדובר בחלל יחיד גדול ואטום, ולפי הוראת סעיף 11 לתוספת לחוק למניעת העישון במקומות ציבוריים והחשיפה לעישון, התשמ"ג-1983 (להלן: החוק), הוא מהווה אזור האסור כולו בעישון.
2. לאחר שהתיישבתי בסמוך לאחד השולחנות, שמתי לב לכך שלקוחות רבים מעשנים מסביבי. בנוסף, במסעדה אין כל שלטים האוסרים על העישון ומאפרות מפוזרות על כל השולחנות.
3. פניתי למלצר והערתי לו על כך שמעשנים במסעדה בניגוד לחוק. בתגובה ענה המלצר כי אין מה לעשות בנידון וזו מדיניות המקום. לאחר מכן הגיע אחראי המשמרת אשר שטחתי בפניו את טענותיי, כי מעשנים בכל אזורי המסעדה, אין כל שטח הפרדה בין המעשנים ללא מעשנים ואין חדר עישון מבודד כחוק, אין כל שלט המורה על איסור עישון ומאפרות פזורות על כל השולחנות. בתגובה נעניתי על ידי המנהל כי זו מדיניות המקום.
4. לאחר כ-10 דקות בהן ישבתי במסעדה ולא הצלחתי למנוע את העישון המזיק, יצאתי מן המסעדה על מנת להימנע מהעשן המזיק. גם כאשר יצאתי מן המסעדה עישנו בה אנשים, הן על השולחנות והן על הבאר.

לשון החוק

5. מטרת החוק, כפי שמופיעה בסעיף הראשון לו, היא "למנוע את העישון במקומות ציבוריים ואת חשיפת הציבור לעישון, הגורמת למוות, למחלות ולנכות."

6. כבעלי העסק ומפעילי המקום, אתם אחראים למניעת העישון על פי הכתוב בחוק. החוק קובע בסעיף הראשון לו: "לא יעשן אדם במקום המפורט בתוספת", ובהמשך: "לא יחזיק אדם במקום ציבורי כל מוצר טבק או כלי לעישונו כשהם דלוקים".
7. התוספת לחוק מכילה רשימת מקומות המוגדרים "ציבוריים" לעניין החוק. סעיף 11 לתוספת לחוק: "מסעדה, מזנון, בית קפה, לרבות כל בית אוכל, בית משקה, מועדון, דיסקוטק או מקום אחר שבין עיסוקיו הגשת מזון או משקאות (כולם להלן - בית אוכל), למעט חדר נפרד לחלוטין, אם קיים, שהוקצה לעישון בידי הנהלת בית האוכל במפורש, אם הוקצה, ובלבד שיש בו סידורי אוורור תקינים והעישון בו אינו גורם למטרד בחלקים אחרים של בית האוכל ושטחו אינו עולה על רבע של השטח הפתוח לציבור."
8. סעיף 2 לחוק מטיל על בעלים של מקום ציבורי חובה להציב שלטים תקינים האוסרים על העישון במקום. באשר למסעדה נקבע שיוצב שלט עבור כל 10 מטרים של קיר, בכל קומה, בגובה ובגודל המוגדרים בתקנות הגבלת העישון במקומות ציבוריים (קביעת שלטים), התשמ"ד-1984.
9. סעיף 2א לחוק מטיל על בעלים של מקום ציבורי חובה אכיפה ופיקוח, כך שעליו לעשות כל שביכולתו על מנת למנוע את העישון במקום.
10. סעיף 2ב לחוק מטיל איסור על בעלים של מקום ציבורי להציב מאפרות במקום הציבורי, כאשר "מאפרה" היא כל כלי המשמש להטלת אפר ושירי מוצרי טבק בתוכו.
11. העובדות בשטח לא רק שאינן מקיימות את הכתוב בחוק ובתקנות אלא הן היפוכו הגמור:
 - אתם מתירים עישון בכל שטח המסעדה - לא מוגדר איזור עישון וכל אחד יכול להדליק סיגריה באין מפריע בכל איזור מאיזורי המסעדה. למען הסר ספק אחזור על דברי החוק שנאמרו לעיל: גם "איזור עישון" איננו מותר על פי החוק אלא אך חדר עישון, הנפרד לחלוטין משאר חלקי המקום.
 - במסעדה מוצבות מאפרות על כל השולחנות.
 - אינכם עושים דבר על מנת למנוע עישון במקום - לא באמצעות דרישה מהלקוחות שלא לעשן ואף לא באמצעות התקנת שלטי איסור עישון או הסרת מאפרות, כל אלו כנדרש בחוק. יתרה מכך, אתם אף מעודדים עישון כפוי ועבירה על החוק, וגורמים לעישון במקום בעצמכם, זאת על ידי הפנית לקוחות שמבקשים לעשן ל"איזור עישון" ועל ידי הספקת מאפרות ללקוחות, פעולות שמבהירות לאותם לקוחות כי מותר לעשן, גם אם זה בניגוד לחוק.

פסיקת בתי המשפט

12. ביולי 2006 ניתן פסק דין ע"י בית המשפט העליון בעניין אירית שמש נ' פוקצ'טה (רע"א 9615/05) ובו נפסקו פיצויים לאישה שעישנו לידה במקום שלא קיים את חובותיו החוקיות, זאת ללא הוכחת נזק ממון.

13. פסקי דין שניתנו לאחר פסיקתו זו של השופט רובינשטיין והתבססו עליה חזרו על ההלכה שנפסקה במקרה הנ"ל. ראו: ת.ק. (תל אביב) 07-1303 סלע נ' אגאדיר בנמל בע"מ (18.4.07), שם נפסקו לתובעת 2,000 ₪, ת.ק. (תל אביב) 07-1169 רותם נ' ק.מ.ל קפה בע"מ (קפה נטו) (17.5.07), שם נפסקו לתובע 2,500 ₪, ת.ק. (תל אביב) 06-10118 סימן-טוב נ' אויטה ואח' (1.8.07), שם נפסקו לתובע 3,100 ₪, ת.ק. 07-05-346, ת.ק. 07-05-346 עופר נ' פלורנטין 24 בע"מ (באגסי) (9.8.07), שם ניתן תוקף של פסק דין לפשרה לפיה התובע יפוצה ב-2,000 ₪, ת"ק 07-06-3658 אופיר נ' מזון בע"מ (מרתה) (30.8.07), שם נפסקו לתובע 3,500 ₪ ועוד.

14. בפס"ד אופיר נ' מזון בע"מ לעיל, שניתן לאחרונה, בית המשפט מבהיר במפורש מהן חובותיו של מחזיק כלפי אורחיו ולקוחותיו למניעת החשיפה לעישון כפוי. להלן סעיפים 10-14 לפסק הדין:

10) "עישון הפוגע בזולת מהווה עוולת תקיפה, עוולת רשלנות ועוולת הפרת חובה חקוקה [פקודת הנזיקין, סעיפים 23; 35-36 ו-63, בהתאמה]... מחזיק במקום ציבורי שאינו נוקט אמצעים סבירים להניא את עובדיו ואורחיו מלבצע עוולות כאמור – למעשה מרשה או מאשר אותן, ובכך הריהו נעשה שותף לדבר-עוולה וחב עליה [סעיף 12 בפקודה].

11) ...אין לקבל את טענתו של אחראי על מסעדה או מוסד דומה כי הוא חסר אונים נוכח התנהגות פלילית ועוולתית של הלקוחות. הוא יכול לעשות הרבה דברים, לרבות דברים העלולים לגרום לו אי-נעימות ואף נזק כלכלי. הוא חייב לעשות כל מעשה סביר בנסיבות העניין כדי להימנע מדבר עבירה ועוולה...

12) ...חזקה על האחראי שלא יהסס לדרוש במפגיע ובנוקשות מאורח לעזוב את המקום אם האורח נהג באופן בלתי קביל לחלוטין מבחינה חברתית, כגון עשיית צרכים בחלל המסעדה...מקובלת עליו סברתו של התובע כי מעטים האורחים שיתעקשו להישאר ולעשן נוכח גישה לעומתית קשוחה של צוות המסעדה, שבמסגרתו יידרשו הלקוחות לחדול מלעשן או לעזוב את המקום – אחרת לא יזכו לכל שירות ואף יהיו צפויים לביקורו של פקח שיוזמן מיידית למקום.

13) המסקנה המתבקשת היא כי לא בחוסר אונים מדובר, אלא בחוסר נחישות. אולי המחזיקים במקומות ציבוריים, הנוהגים רפיסות והססנות בעניין זה, אינם משוכנעים די הצורך כי התנהגות בלתי חוקית היא, ככזו, התנהגות בלתי קבילה. אולי הם אינם משוכנעים די הצורך

כי התנהגות עוולתית הפוגעת בזולת היא, ככזו, התנהגות בלתי קבילה. הבעיה אינה נעוצה, אפוא, רק במגבלות אכיפתיות. היא נעוצה, בראש ובראשונה, בהזדהות פגומה של אותם מחזיקים במקומות ציבוריים עם מחויבותם החז-משמעית לציית לחוק, להבטיח לעובדיהם סביבת עבודה בטוחה, ולהגן על זכות הלקוחות לחיים ולבריאות.

14) אסכם ואומר כי שומה על המחזיקים במקומות ציבוריים להתגבר על אי-הנעימות, להיות נכונים לספוג הפסד כלכלי, ולפעול בנחישות ובתקיפות למניעת העישון הפוגעני והאסור בתחומם. המחזיקים-המעסיקים יבהירו לעובדיהם כי לא יסבלו עישון אסור של עובד, וכי עובד שיפר את האיסור יהיה צפוי לעיצומים עד כדי פיטורין. המחזיקים ידרשו מאורחיהם שלא לעשן במקום האסור לכך, וייתרו בהם כי יידרשו לעזוב את המקום אם יפרו את האיסור. על המחזיקים לדעת כי השתדלות נמרצת-פחות לא תיחשב לקיום החובה החוקית "לפקח ולעשות כל שניתן" כדי למנוע עבירות, עוולות ופגיעה בבריאות הציבור".

15. כלומר: חובותיו של המחזיק כלפי אורחיו, עובדיו, לקוחותיו ומוזמניו הן שלא לחשפם למעשי תקיפה מצד צדדים שלישיים, ובמיוחד יש להקפיד להתייחס למבצעי מעשי התקיפה של העישון כלפי המבקרים כאל עבריינים פליליים; המסקנה, כפי שמופיעה בפסק הדין המצוטט היא כי "לא בחוסר אונים מדובר, אלא בחוסר נחישות".

התראה

16. אני פונה אליכם בדרישה לכבד את החוק ולאוכפו בהתאם לאמור. כיבוד החוק צריך לכלול את היסודות הבאים: שמירה קפדנית של איסור העישון בכל חלקיו ופינותיו של המקום; מניעה בפועל של עישון על ידי בקשה מהלקוחות שלא ייעשנו במקום, הצבת שילוט המורה על איסור העישון – כנדרש בחוק ובתקנות שהותקנו מכוחו, כמו כן הסרת כל המאפרות. מאחר שמדובר בקיומו של החוק, אין לי אלא לדרוש כי החוק והתקנות כאמור יקוימו ויבוצעו ללא דיחוי ובאופן מתמיד.

17. אעדיף להימנע מפנייה לערכאות משפטיות, אך גם עליכם לשתף פעולה. אשמח אם תמצאו לנכון לקיים את החוק ולאוכפו בהתאם לדרישות החוק כפי שפורטו מעלה. במידה ותקיימו את החוק ברצינות הראויה אשקול להסכים לקבלת פיצוי סמלי בלבד.

18. אמתין לתשובתכם בתוך 14 ימים מיום קבלת מכתבי זה על ידכם. אי קבלת תגובתכם, או קבלת תגובה שאינה מצהירה על כוונה להתחיל ולקיים את החוק ואת התקנות באופן מידי יובילו אותי, לצערי, לשקול בכובד ראש צעד של פנייה לערכאות משפטיות בדרישה לפיצויים מלאים, הן בגין נזקי הבריאות שנגרמו לי בעת השהייה במקום והן על נזקים ועגמת נפש על פי כל דין.

בברכה,

אלי בר כוכבא